

LIBERTATEA

Abonamentul:

Prețul foii „Libertatea” cu adausele sale „Foaia Interesantă”, „Tovărășia” și „Bobîrnaci”, — e următorul; pe un an 10 cor.; pe 1/2 an 5 cor. — Pentru economi: numai 6 cor. pe an!
Pentru America trei dolari pe an.
Pentru România (4 foi) 40 Lei pe an.

Foaie națională politică.

Apare în fiecare Joi.

Insertiuni:

1 pag. 60 cor., 1/2 pag. 30 cor., 1/4 pag. 15 cor. etc. — La inserate ce să dau de mai multe ori, să fac reduceri de taxă.

Insertiunile ca și abonamentele să plătesc înainte.

Manuscripte nu să dau napoi.

UNDE SĂ ȚESE viitorul neamului?

În adunarea generală a băncii «Ardeleana» din Orăștie, ținută Marți în 28 Febr. n., — părintele Ioan Moța, ca acționar, vorbind la raportul general al Direcțiunii, despre chemarea băncilor noastre în mijlocul poporului, și îndatoririle lor față de acest popor, a avut privilegiu a citi o foarte prețioasă parte din o scrisoare a dlui Dr. I. Mișu, care spune adevărate vorbe de aur, asupra cărora să cade să stăruim nițel.

Să împlinise anul trecut, vârstă în August, 25 ani de când «Ardeleana» și-a început lucrările, sub povăța și conducerea dlui Dr. Mișu. Din acest privilegiu directorul de azi al institutului, dl Ioan I. Lăpădatu, a adresat întîiului Director al «Ardeleniei» o telegramă sărbătorească, arătînd cum și azi lumea să gîndește cu respect și recunoștință la acel care a fost întemeietorul micului așezămînt și bunul lui povățuitor, până ce l-a ajutat să ajungă mare și tare, cînd apoi l-a dat în grija altora, să-l conducă ei, după cea mai bună a lor pricepere.

La telegrama de luare aminte ce i-s'a trimis, dl Dr. Mișu a răspuns dela scîlzile din Austria la cari să afla, directorului «Ardeleniei» prin o scrisoare, în care își arată părerea de bine că așezămîntul acesta economic a ajuns împlinirea cu pace a unui sfert de veac dela deschiderea sa, și apoi adresează conducerii lui de azi cîteva cuvinte, care ar dori să-i fie călăuze bune, stele conducătoare în lucrarea sa de față și viitoare.

Iată partea aceasta a scrisorii dlui Dr. Ioan Mișu:

„Fiu de țaran fiind, în primul rînd interesele țărăni-mii noastre am voit să le scriesc prin întemeierea și modul

„cum am condus afacerile „Ardeleniei“.

„Aș fi foarte fericit, dacă urmașii mei, chiar și în întregul bineînțeles al institutului, nu ar perde nici cînd din vedere gîndul care a dat direcție activității mele dela „Ardeleana“. Pentru-că, să nu uităm, dle director, că, în cele din urmă, viitorul neamului nuse țese în alt loc, ci în casele umile ale satelor noastre românești!

„Datori suntem deci, cu toții a ajuta poporul în silințele sale potrivite a-l ridica în bunăstare și cultură!“

N'am reprodus aci cuvintele acestea ale dlui Dr. Mișu, pentru-că doară ele ar suna la adresa «Ardeleniei» numai, ci fiindcă le dăm însemnătate pentru toate băncile noastre, și am dori foarte mult, ca aceste cuvinte, care sunt adevărate petri scumpe de gîndire și simțire românească, să fie săpate în table de marmoră cu litere de aur, și puse în sala fiecărei direcțiuni a băncilor noastre, și fiecare Director, și fiecare membru de Direcțiune, să le cetească și să le ție minte cu cea evlavie, cu care cele zece porunci de pe tablele legilor!

— Căci numai acele bănci românești au titlu de a fi cinstite ca așezăminte naționale, spre care să îndemnăm cu inimă liniștită poporul, a le sprigini înaintea celor streine, cari în acest fel își conduc lucrările: avîndu-și privirea ațîntită spre popor, cum pînînd bine fiecare pas, fiecare fapt al lor, de este acela în conglăsurire cu binele și trebuințele poporului nostru, — și după nimic altceva îndreptîndu-să!

Și cît de nobilă e gîndi-

rea dlui Dr. Mișu spusă în întîile șire citate mai sus, cînd zice: — „Fiu de țaran fiind, în întîia linie la poporul țaran m'am gîndit în lucrările mele dela „Ardeleana“...

Cu cîtă mîndrie să mărturisește acest nobil bărbat ca »fiu de țaran«, în deosebire de mulți alții, care îndată ce au ajuns a purta surtuc »nemțesc«, apoi să cam rușinează de părinții lor, rămași în albul și simplul și curatul lor port țărănesc...

E aceeași mărturisire, ca a episcopului din poveste. Ci-că era unde-va, la un popor de bună samă cu noroc, un Vlădic, la care cînd întra în casa lui de primire, în cea de paradă, în »salon«, vedeai uimit, că peste strălucitele mobile aurite, de-asupra din tavan atîrnă un sac de prins pești, simplu, de ață, așa cum îl au pescarii săraci. Cine nu știa povestea sacului de pești și-l întreba pe episcop că ce rost are acela acolo în salonul lui?, primea răspunsul:

— Il țin aci, scumpul meu, ca să-l văd mereu și nici odată să nu-mi uit că sunt fiu de pescar sărac și că însumi am umblat ca copil la prins de pești cu sărmanii mei frați și părinți. Strălucirea ceastalaltă, pe care am găsit-o în acest salon, să nu-mi amețească privirea, nici să-mi întunece înima cu aurul ei, ci să mă simt totdeauna cu inima plecată spre săracii mei frați din popor, pescari și plugari și ce-or fi!...«

Da, pentru că cel ce așa gîndește, nu amețește, ori cît de sus l'ar fi ridicat roata norocului, și sclipirea aurului nu-i întunecă vederea și nu-i împetrește inima, — ci va fi pururea om bun și îndurat pentru pămîntul care pe toți ne ține: pentru popor!

Pună-și acum fiecare director de bancă românească și fiecare membru din Direcțiunile conducătoare a lor, mîna pe inimă, iee-și în dreaptă cumpănire purtarea băncii lor, faptele desfășurate

în jurul băncii lor, și răspundă apoi drept, dacă și-a împlinit chemarea în acel înțeles nobil, pe care dl Dr. Mișu îl așteaptă dela faptele unei bănci, cînd zice:

— „să nu uităm dle Director că, în cele din urmă, viitorul neamului nu să țese în alt loc, ci în casele umile ale satelor noastre românești!

„Datori suntem deci, cu toții a ajuta poporul în silințele sale potrivite a-l ridica în bunăstare și cultură“.

Și cei ce vor vedea cu suflet liniștit, că totul cu bine așa au făcut și au plinit, laude pe Dzeu că i-a călăuzit a face așa cum e bine și frumos și înțelept, — iar care nu, ce-tească și recetească cuvintele dlui Dr. Mișu, și macar pe viitor, îndrepteze-și toate făptuirile lor după buzola luminată ce ele ni-o dau!

UNELE—ALTELE

Recursul contra alegerii dela Orăștie.

Lupta crîncenă ce s'a dat la alegerea din anul trecut între Români buni din cercul Orăștiei și între tabăra contrară lor, în care stăteau Ungurii, Sașii, Jidevii și cei 100 de frați slabi de inger ai noștri, — e departe de a fi încetat prin faptul alegerii, care ne răpl în chip păgîn scaunul de deputat în dietă!

Nu!

Această luptă să urmează par'că mai îndrîjită acum, cel puțin între conducătorii celor două partide războite.

De a încetat lupta în jurul urnei, ea să urmează cu mare aprindere în fața înștanțelor judecătorești!

Dacă oamenii răi ai lui Farkaș, răpitorii dreptului nostru, au văzut că prin recursul dat din partea românească, sunt în primejdie a să trage vâlul de pe murdara lor vînațoare și stricătoare de suflete, — s'au pus și au dat și ei un contra-recurs (contra-petiție).

Recursul lor e o sclrbă, nu alta, de minciuni și scornituri, de ție sîngele în obraz, cum poate cineva pune pe hîrtie atîtea bazaconii, cu care cutează să pășească naintea unui scaun judecătoresc!

Ci-că în Beriul capul răutăților pentru ce nu s'a dus tot satul după cele 12 oi călbejite în mocirla lui Farkas, — e popa greco-oriental Ciumaș, care i-a blăstămat și jurat pe berieni în biserică, să ție cu Dr. Vlad! (Pe cînd adevărul e, că dl preot Ciumaș e greco-catolic, și n'a avut pe cine jura, că abia are vre-o 3 familii gr.-catolice în comună, între cari nici un alegător!) Iar ca martori de dovedire a „crimei“ părintelui Ciumaș, pune pe doi oameni de colo de pe Valea Geoagiului, care poate nici n'au văzut în viața lor Beriul!

Asemenea pe preotul greco-catolic din Turdaș, Lupșor, îl fac preot gr.-oriental în Căstău și îl acuză că a jurat pe Căstăieni! — Martori alți doi oameni de pe Valea Băcăintii, care nici nu cunosc pe preotul gr.-cat. din Turdaș!

Pe clericul gr.-or. Săbău din Folt, îl fac preot gr.-catolic, care a jurat sub patrafir pe folteni, — pe cînd acest domn, încă june necăsătorit, în tot timpul de frămîntări de naintea alegerii, era dus în cercul Șaransebeșului, unde lucra cu alții împreună pentru dl Dr. Vlad! Totuși autorii contra recursului au aflat doi „martori“ (?) cari l'au văzut jurînd pe folteni...

Și așa mai departe! Pentru febare „aflător“ visat de ei, și pus în batjocură pe hîrtie, pun doi martori de peste nouă hotare, cu care nici nu s'au văzut!

E o curată ciufală tot contra-recursul, pe temeiul căruia ei cer, ca Curia să nimicească 321 voturi din cele date dlui Dr. Vlad, — căci acelea — precum dovedese martorii puși cu seriozitatea ce-o arătăm mai sus, — nu s'au dat lui Dr. Vlad din credința pentru el, ci *cumpărate* (!!) ori *de frică* (!!).

Ce va să zică asta, decât cea mai dîrăză urmare a cumplutului războiu început din privilegiul acestei alegeri, de jidovimea din cerc în frunte cu Farkas și însoțiti de alegătorii Unguri și Sași de aci, — pentru spargerea taberei Românilor și înfrîngerea lor!

Ci-că au pus peste 2000 de martori, cu cale și fără cale.

Ca ce scop? Fără nici un scop? O nu! Tocmai cu un negru scop! Cu scopul de a face prin ascultarea alor mii de oameni, spese de zeci de mii, poate de 40—50 mii, ori și mai mult, — prin cari, dacă Curia va respinge recursul Românilor și-i va judeca la purtarea tuturor cheltuelilor, — apoi prin asta să dea o lovitură nimicitoare Românilor și în averea lor, — după-ce în sufletul lor își implîntară cuțitul sîngerat până în prăsea!

Nu e acest recurs, un simplu apel la Curie. E o urmare înverșunată a unei lupte cumplite în contra partidului național al nostru al Românilor din cerc, dat de călcătorii pe inimile noastre!

Dar l'om purta războiul până în sfîrșit, cu toate cumplitele lui mușcări în carne vie!

Pertractarea ce va urma, va da privilegiu celor rătăciți dintre noi, de nu s'au stins în ei ori-ce dram de cinste și de iubire de neam, — să-șimărturisească greșala în fața comisiei, să spună cum de au ratăcit ei în tabăra dușmanilor neamului!

Ori apoi vor rămînea perduți pe veci, și, pe lângă rușinea ce și-au făcut, vor lua pe fruntea lor și înfierarea, de mărturii mincinoase, ori poate chiar de jurători strîmbi!

Jidanii.

În timpul din urmă Jidanii sunt iarăși la ordinea zilei. O ură vădită s'arată mereu împotriva lor, dar nu numai în țările răsăritene, unde să mai esplică bine lucrul, ci și în cele din Apus, prin Franța și Germania, deși pe acolo nu-s așa mulți.

Zilele trecute la teatrul din Paris, să prezintase o piesă scrisă de un Jidan, care pe vremuri dezertase din armată. Publicul francez a zădărnicit predarea acestei piese și cu trimbiți și cu tobe, cu fluerături și cu injurături, au tulburat mereu reprezentația. A fost nevoie de pășirea la mijloc a poliției, dar nici ea n'a putut face liniște, cu toate că a arestat o mulțime de oameni. În fruntea mișcării acesteia potrivnice stau cei mai de seamă bărbați ai neamului francez: ziaristii. În sara de reprezentație fratele scriitorului piesei fiind la teatru, s'a sculat ca să părăsească sala, dar un ziarist l-a prins de braț și l'a silit să stea să vadă până la capăt scandalul! Acesta jignit în cinste a cerut ziaristului biletul de vizită, ca să știe cu cine are a face, la ceea-ce ziaristul drept bilet răsunător, i-a tras două palme în public!

În Germania vorba despre Jidani a ajuns în dieta țării. Să cere a-nume, ca numărul ofițerilor să fie redus, căci în vreme de războiu — zic deputații creștini, — în aceștia nu ne putem pe deplin încrede.

— Ar trebui, — a zis un deputat, ca să facem un regiment numai de Jidani și apoi ne vom încredința, că da ce ispravă sunt buni ei!

În Rusia ura e aproape la culme împotriva Jidanilor. Aici, pentru a-i împedeca a ajunge la putere, s'a adus o lege, că Jidanii nu-i iertat să fie primiți în slujba statului, chiar în creștinați să fie, până la a patra sămință! Jidanul să nu poată fi nici avocat, nici medic și nici profesor. Școlarii jidani trebuiesc scoși din școlile rușesti (gimnazii, reale), și trebuie făcut tot ce să poate ca Jidanii să fie *stîrpiți* cu desăvîrșire din Rusia, căci, zic Rușii, ei bagă zizania între cetățenii țării și fac răscoalele!

Adunarea „Ardelenei“.

— Și bune și rele, de cari e bine să țină samă și alte bănci rom. în lucrarea lor!
— Dr. Mihu de nou ales în Direcțiune! —

Martți, în 28 Febr., s'a ținut adunarea generală a băncii „Ardeleana“ din Orăștie, în care Direcțiunea a dat samă despre lucrarea băncii în al 25-lea an de viață. Raportul Direcțiunii, publicat în Nr. 6 al „Libertății“, arată că acest an a fost anul iubilar și aceasta e adunare iubilară. Privește cu recunoștință și admirațiune la lucrarea Intîiului Director al „Ardelenei“ dl Dr. Mihu, care a făcut ca acest așezămînt economic, să aibă bună înflorire atît economică, cît și culturală și socială, asupra întregului ținut. Scoate la iveală la ce dezvoltare și consolidare a ajuns institutul în timpul de față, pînd să urce dividendă acționarilor (cămetele după acții) dela 10 la 22%, și zidind sala de producțiuni la hotelul său „Central“ drept edificiu iubilar, — în sfîrșit că institutul e pe calea unui progres sănătos și nefecetat.

Dl Procopiu Herlea propune, ca Raportul să se iee la cunoștință cu plăcere, și să se exprime și din privilegiu acesta omagiul de recunoștință față de fondatorul și călăuzul bun al institutului timp de aproape 20 ani, dl Dr. Mihu, — să se dea apoi absolutorii de lipsă Direcțiunii și comitetului de supraveghiere.

Deschizîndu-să desbatere asupra Raportului direcțiunii și a propunerii dlui Pr. Herlea, — i-a cuvînt părintele *Ioan Moșă*, și scoate și dsa la iveală, că bilanțul cu care ne stă nainte Direcțiunea, e unul din cele mai solide, arătînd că institutul a făcut aievea foarte frumoase cîștiguri, pentru care acționarii pot fi foarte mulțumitori conducerii băncii, căci iacă le poate da dividendă mai mare, după-ce cîștigul a crescut dela cele 123 mii de anul trecut, la 168 mii, ba, precît știu, mai are și rezerve însemnate, cari de să luau toate în bilanț, ieșea un cîștig mult mai mare! Ca acționar, și dsa și ceialalți, trebuie să aducă mulțumite direcțiunii pentru chivernisirea atît de roditoare a averii ce ei au încredințat institutului.

Arată însă, că chemarea băncilor noastre în mijlocul poporului, nici un Român bine judecător, nu și-o închipue a sta în aceea numai, ca să adune simpli bani, să arate numai cîștiguri materiale frumoase, ci dela toate băncile noastre, neamul așteaptă cu drept cuvînt, ca să fie aducătoare și de cîștiguri de ordin moral, sufletesc, să vadă revărsîndu-să dela ele spre popor fapte, cari să indulcească sufletul acestui popor năcăjit și de toți lovit, în fel și fel, să vadă răsărind în jurul lor alte așezăminte economice și culturale anume plămuite așa, ca de aceea să aibă folos acel popor, dela care își are folosul său banca!

Scoate la iveală cît de frumos a fost plinită această misiune până ce dl Dr. Mihu a stat în fruntea acestei bănci, o vreme ca director, apoi, sub directoratul dlui Dr. Vlad, până la un timp ca președinte al direcțiunii, — timp în care attea lucruri bune pentru popor au răsărit în jurul „Ardelenei“, încît poporul nu numai din Orăștie, ci și din tot jurul, în toate pornirile și lucrările sale de obște, să îndrepta cu dragă inimă după dorin-

tele și povețele domnilor dela „Ardeleana“, căci să simțea îndatorat față de ei, pentru lucrurile bune ce ei le făceau într'una pentru popor. Înșiră cîteva fapte petrecute în acești 25 ani pe cari îi iubilăm:

Dl Dr. Mihu a făcut să aibă școala poporului român din Orăștie ajutor, ca să poată trăi de sine; a făcut fonduri protopopiatelelor gr.-or. și gr.-cat. din Orăștie; a făcut fond pentru susținerea Casinei din Orăștie; a făcut fond pentru „Reuniunea Economică“; a început să trimită tineri economi la școlile de vințelieri (viierit) și agricole (de plugărie mai luminată) și să trimită calfe de meserieși la cursuri mai înalte să se desăvîrșească. A croit adecă multe cărări luminate, prin cari să se reverse binefacerile băncii asupra poporului, dela care ea însași trăește! Pe urmă a făcut planul ridicării unei „Case Naționale“ la Orăștie, unde să se ocrotească toate Reuniunile și societățile culturale și economice, avîndu-și despărțămintele lor potrivite: Casina, Reuniunea economică cu o sală de cetit și bibliotecă pentru țărani, Reuniunea meseriașilor, Reuniunea de cîntări, și altele, — iar pentru toate să se facă în aceea casă și o sală de reprezentațiuni și adunări.

Acest plan însă n'a putut să și-l ducă însuși în deplinire, ci a rămas să-l intruzeze următorii săi.

Durere, de o vreme încoace, cărările pe care dl Dr. Mihu a pornit pașii „Ardelenei“, au început să cam părăginească. La bancă au început oamenii a fi prea îngrijiti numai de cîștigurile materiale, care și ele sunt, fără îndoială, o țintă de căpetenie a băncii, dar pe lângă acestea nici îndatoririle morale ale ei, nu e iertat să se nesocotească! Una trebuie făcută, cealaltă nu trebuie lăsată! Căci în măsura în care suntem zgîrciți în aceste faceri de bine a băncilor noastre, în aceea măsură să risipește, să stînge în jurul nostru dragostea și alipirea poporului, — și apoi „ce folos că voiu cîștiga toată lumea și-mi voiu perde sufletul meu?“, — ce folos că ni-om îngîmădi aur și argint în bănci, și-om perde poporul? Arată un șir întreg de greșeli ce s'au făcut de o vreme încoace în privința asta: La modificarea statutelor s'a mărginit dotarea școlii din loc, la numai cît are lipsă neapărată, pe cînd de să lasă să mai crească acea dotațiune, școala noastră din loc să putea în-tregi cu un *curs economic practice*, cel puțin pe timpul de iarnă, la care să fie adunați tineri economi din tot jurul și instruați la o lucrare economică mai roditoare, etc. Tineri economi și meseriași la cursuri nu să mai trimit. Însoțiri economice în jurul băncii nu să mai întemeiază, ba și cele întemeiate (ca însoțirea dela Șibot și Balomir) nu mai sunt sprijinite, ci tractate cu răceală, încît e mare nemulțumire în jurul lor față de „Ardeleana“. Însoțirea „Proprietarilor de vite“ care face asigurarea poporului contra pagubelor în vite, una din cele mai însemnate însoțiri pentru *binele poporului însuși*, n'a fost ajutată de „Ardeleana“ să vie la viață, ba i-s'au făcut greutate și în afară de Orăștie! rugarea urzitorilor acestei Reuniuni a fost respinsă în aceeași vreme, cînd institutul intra în legătură cu o întreprindere evreo-maghiară din Deval — „Atelieru de țăsături“ din loc, avea un ajutor 300 cor. dela

„Ardeleana“, anul trecut nu i-s'a mai dat nici acest ajutor, ba și micul sprijin de vre-o 8 cor. pe lună ce l'avea că i-s'a plătea de institut luminat electric, din toamna trecută, i-s'a oprit! (Că ce păreri au și alții despre acest Atelier și și de felul cum e ocrotit la noi, cetiți „Luceafărul“ cel mai nou, dela 1 Mart.). — Din cuota de binefaceri statutară „Ardeleana“ de ani de zile nu mai dă decât a cincina parte ori și mai puțin, pentru binefaceri sau spre scopuri culturale, ci și acești bani li bagă în zidiri proprii, pe cari ar avea de unde le plăti de aiurea! Chiar colecta făcută pentru coperirea unor cheltuieli pentru un lucru ce a făcut mare cinste tuturor Românilor Orăștieni, Ardeleana a dat'o napoi fără nici un ban de ajutor! Și din speșele acelea mai multe sute de coroane, au fost lăsate în circa unui singur om! — Și așa ajutorarea scopurilor de binefacere și culturale, a încetat aproape de tot, chiar acum în preajma jubileului băncii. —

Ba chiar și în jurul zidirii salei acesteia iubilare, s'au făcut, din punct de vedere românesc, dure-roase greșeli: deși avem atîta arhitecți români distinși: la Brașov, Blaj, Arad, (vezi și între „Noutățile“ de azi știrea despre unul de frunte în Viena), casa care costa 120—140.000 cor., s'a făcut după planurile unui arhitect strein și s'a dat în lucrare la om strein, ceea-ce pe popor îl face să creadă că noi n'avem oameni vrednici! Iar acestea toate nu mai cultivă și nu mai întăresc sufletul și credința în poporul nostru, ci — o slăbesc! Iar de această vină nu e iertat să se facă vinovată o bancă de frunte și solidă și cu un trecut măreț, ca „Ardeleana“. Arată cît de frumos stă Românilor din *Cața* că și-au făcut școala (cu 55.000 cor.), după planuri făcute de arhitecți din România, și zidită de firma românească „Doșoiu și Leucă“ din Brașov; arată pilda Săliștei, care va zidi o „Casă Națională“ așa cum era să fie cea a „Ardeleni“ planuită de Dr. Mihăi, dar o face după planuri făcute de ingineri români, cu întreprinzător român, ba chiar materialul îl ia tot dela Români, cît numai să poată! Aceasta, da, e politică sănătoasă și singura cuminte românească, că întărește sufletul în popor și îl face să țină la băncile lui ca la așezăminte aieva economice naționale, de folos lui!

În urmă părintele Moța roagă Direcțiunea „Ardeleni“, ca, intrînd în noul sfert de veac, să revină la cărările luminate pe care Dr. Mihăi a îndreptat pașii băncii, ca la alte adunări să putem aduce laudele pe care atît de mult am fi dorit să le putem aduce și azi, în toate privințele înșămnației noastre bănci „Ardeleana“, să ne putem bucura și de fapte de nobilă jertfire pentru popor, așa cum azi ne putem bucura de soliditatea afacerilor și de cîștigul ei bănesc frumos.

Di Director Lăpădat răspunde pentru liniștea acționarilor. că așa au crezut dsa și Direcțiunea de bine, că deocamdată să lucreze la soliditatea și dezvoltarea puternică a băncii, căci apoi, cu atît mai virtos conducerea își va putea îndrepta în viitor privirile și spre lucrurile bune și frumoase dorite de părintele Moța ca și de toți acționarilor. Făgăduiește că în viitor să va ținea samă de aceste așteptări.

Răspunsul să ia cu mulțumire la cunoștință. Așa să fie!

După acestea adunarea a dat absolut Direcțiunii pentru lucrarea pe 1911.

S'a purces la alegerea alor 4 membri în Direcțiune. Au fost re-aleși membri vechi: Ilie Popovici, E. Branga și I. I. Vulcu, iar membru nou, în un loc ajuns vacant, a fost ales dl. Dr. I. Mihăi! De-ar da Dzeu ca dl. Dr. Mihăi să și primească a reîntra în Direcțiunea „Ardeleni“, căci ar fi pentru ea și pentru noi toți, un mare cîștig acesta!

Minunile dela Brad.

Doa ne, cît de mult am dori, să putem înceta odată a mai scrie, despre greșosul joc ce să joacă la Brad din partea unui om, pe care până ieri am fost naivi a-l crede suflet superior, doar cu oarecare slăbiciuni ale firii, dar incolo bun și doritor de mult bine poporului român. Iar azi trebuie să vedem, zdrobiți, că în firea lui preponderază tocmai aceea ce nu ridică pe om între cei nobili și bunil!

E cunoscută cetitorilor noștri »constituirea« reuniunii nou economice jidano-maghiare cu coadă românească (fruntea o duc ceia, în coadă însă primesc să trască după ei un mănunchiu de bravi strănepoți ai lui Traian Horia și Iancu).

Și știm cum acolo dl. Dr. Oprea, fruntea mănunchiului, a ales un comitet în care a băgat și 20 de Români, față cu cei 22 Judei și unguri. Și între cei 20 de Români a scris pe cinstitul Ioan Rusca din Baia-de-Criș, și pe dl. Inv. Petru Rusu din Cebea!

Primim acum următoarele două declarații:

Baia-de-Criș la 27 Februarie.

Onorată Redacțiune!

Eu despre reuniunea economică, din Brad numai cetînd în Tribuna am știut că să înființază, declar dară că eu nu am luat parte, la nici o adunare și nici la alegerea de membri în comitet, și totuș cu mirare am cetit numele meu scris unguște Ruszka în loc de Rusca în numărul 8/23 Februarie, în prețuita dumneavoastă foale „Libertatea“ și poate or mai fi de aceea ca mine, care n'or luat parte la adunările lor, și totuși figurează cu numele lor pe listă, la ce din partea mea vă rog să rectificați!

Cu stimă:

Ioan Rusca.

On. Redacțiune!

Am cetit în foaia Dv. „Libertatea“ Nr. 8 din 10/23 Febr. a. c., că în comitatul Reuniunii economice acum înființată în Brad este, sub Nr. curent 29 un nume P. Rus, despre care atît publicul, cît și eu, am crezut că e subscrisul. Cred că sunt eu, de-oarece alt P. Rus inv. nu e în tractul nostru, deși eu nu sunt Rus, ci „Rusu“. — Deci într'ucit să refere la persoana mea, eu subscisul:

— declar pe sufletul și conștiința mea, că nu am luat parte la nici o consfătuire, nu m'am scris ca membru al numitei Reuniuni și prin urmare nu pot fi nici membru în comitet.

Pretînd deci, că cu modesta mea persoană nici unil, nici alții să binevolască a nu să ocupa, nici să mă ia în combinațiuni fără știrea mea!

Susțin dar de neadevăr, cele zise în ziar despre mine!

Rog on. Redacțiune să bine vo-

iască a-mi publica declarațiunea mea și încă în numărul proxlm. Mulțumindu-vă pentru bunăvoință:

Cebea la 15/28 Februarie 1911.

Petru Rusu Inv.

Și cîți or fi încă scriși în acest fel de dl. Dr. Oprea, ca »membri în comitet«, ori ca membri simpli!

Iacă un joc ordinar și rușinos cu numele și cinstea națională a unor buni Români zarandeni, pe care alții să vede că n'o mai au nici de sămîntă!

Alta.

După scufundarea sa în ochii lumii bune românești, profesorul Dr. Oprea, — ca să se arate și Român bun, precum s'a arătat »patriot« prin noua sa Reuniune, — țop cu o petrecere în scop »cultural românesc« în Brad, chiar pentru trebuințe de ale gimnaziului. A tipărit iutela Roth Jancsi din Brad vre-o 1000 de invitări, și a umplut lumea cu ele. Pe Roth Jancsi apoi l'a invățat să nu-și pună cinstita firmă pe invitări, că atunci foile românești nici nu iau notă de petrecere! Ca să le tragă pe sfoară, merg invitările fără firma tipografiei streine. Și ca să-i vină lumea, a pus'o în folosul bibliotecilor de clasă dela gimnaziu, — cu intrare slobodă, să de care cît o vrea, numai să-i vină lume, doar arată că e încă ascultat de băjlnul popor.

Față de această sfortare a unei nouă petreceri pentru gimnaziu, — primim dela corpul profesoral urtoarea declarație:

Onoratei Redacțiuni „Libertatea“, în Orăștie.

Pe 5 Martie st. n. a. c. s'a pus o petrecere în Brad, aranjată, cum să zice în „Invitări“, între alții și de „membrii corpului didactic din loc“ pentru „organizarea bibliotecilor de clase dela gimnaziu“.

Pentru orientarea publicului declarăm următoarele:

Petrecerea să face fără știrea și invoirea corpului didactic. Bibliotecile sunt organizate de mult.

În Brad s'au făcut în carnevaul acesta 5 petreceri, dintre cari, 3 tot în favorul gimnaziului, ultima numai în 26 Februarie n. a. c.

Lăsăm toată răspunderea pentru această petrecere dlui Dr. Pavel Oprea — aranjatorul ei.

Brad, la 28 Februarie 1911.

Cu stimă:

St. Albu m. p. Dr. Ioan Radu m. p.
I. Keri m. p. Dr. Traian Suciu m. p.
Vasile Boncu m. p. Mih. Stoia m. p.
Ioan German m. p.

In drum spre Mecca.

Vaporul Huriett s'a aprins în largul mării și mării impună cu o mulțime de călători la Mecca s'au încercat (Ziarele).

Orașul Mecca e în îndepărtatul Soare-Răsare. Înșămnațata lui e, că locul, pe care așezatu-s'au temelile acestui oraș, e sfînt, în urma apostoliei îndeplinite aieva de marele Mohamed, Profetul (Mesia) Turcilor. Acest om, născut din părinți de rînd, venit a să face neguțător, a fost întemeietorul unei noi religii, care are în vedere mai presus de toate: stăpînirea Turcilor asupra lumii întregi. Stăpînii Turcii de învățăturile lui Mohamed, s'a aruncat veacuri de-arîndul orbis în lupte împotriva creștinilor și a tuturor popoarelor din jurul lor, căci credința lor era:

moartea e un bine pentru om, și cu cît uciz mai mulți dușmani în războaie, cu atîta ești mai văzut pe ceea-laltă lume înaintea lui Mohamed, și toți cei uciși își sunt ție slugi acolo!

Oamenii învățați în această credința văd cel mai puternic razim al Turcilor, în stăpînirea ce-au avut'o ei veacuri de-arîndul asupra popoarelor creștine...

Dela moartea marelui lor Profet Mohamed, au trecut multe veacuri Turcii nici-odată nu și-au uitat de învățăturile lui, ba din Mecca, unde el s'amanase întiele sămînte ale religiei sale noi, au făcut un loc sfînt, ca pentru creștini Jerusalemul la care odată pe an fiecare turc dreptcredincios are datorința sa se ducă și să arate în felul această cinstea mare ce o dă Profetului.

Cu cîte-va zile înainte de asta pornise din Constantinopol vaporul Huriett, care ducea o mulțime de Turci peregrini la Mecca.

Porniseră cu nădejdi în suflet și pe întinsul curat al apei ei băteau de 3-ori la zi mătănii și ridicîndu-și ochii spre cer, buzele lor înginau atîtea rugi ferbinți. Cînd noaptea-și desfășura năframa neagră și în apus soarele bolnav muria scaldat în sînge, ei stau încremeniți, cu privirea duse departe, de parte, și par'că vedem aieva pe cel ce le arăta calea, ce ducea spre mîntuire.

Și era liniște, o liniște sfîntă, care te înviează, și-ți picură lin și pe nesimțite în suflet acel dor fără de margini, care te fură pentru cîte-va clipe din lumea zgomotoasă și aspră. Valurile mici ale mării să legănau și izbeau domol părății vaporului, iar locomotiva huruia răgnșit, somnuroasă, par'că. În nemărginitul bolții cerești răsăreau una cîte una sfoase stelele și tremurau de un dor necuprins de noi, Razele lor de pulbere aurie cădeau potop pe fața vre-unei fecioare gingașe și-i împodobeau fruntea cu o cunună de aur. Iar ochii ei albaștri vineți, ca floarea grfu lui, priveau împaiengăniți și cerșiau pocăirea. „Alahh!“, „Alahh!“, și graiurile mulțimei răsunau duioase și cu pocăință, în noaptea liniștită.

— „Foc!“ — răsună atunci vocea aspră a unui marinar și graiurile cucernice de mai înainte să prefăcură într'un strigăt de groază și desnădejde! Mulțimea să ridică ca un clocot și zbierete și zguduiri și pocnete de-avalma înspăimîntau liniștea nopții. Flăcările să înălțau tot mai înspăimîntătoare și limbile de foc jucau îngrozitor împrejurul ostindiiilor la moarte! Birnele trozneau de căldură și focul să întindea tot mai hrăpăreț și lacom. Cu groază în suflet, mulțimea sta moartă de jumătate și unii închideau ochii, ca să nu vadă prăpastia în care să răstoarnă!

Foc pe întinsul mării, e ceva atît de groznic și atît de frumos fără de păreche totodată... și vaporul începu-se acum a să cufunda. Zgomotul de mai înainte încetase și totul era atît de liniștit iară. Încetul, cu încetul flăcările să stînsă apoi și vaporul perl în adîncimi, lăsînd în urma sa, de-asupra apoi, scrum, cenușă și zdrențe de haine. „Allah“ din ceruri să îndurase crud de credincioșii săi, porniți spre Mecca, spre a-i înălța osanale și a-i cînta imnuri de laudă și mărire, și i-a chemat pe toți, convoiu întreg, în aceeași zi, în aceeași oră, la sine...

Sebastian Bornemisa.

Scrisoare dela Brad.

— A treia și a patra serată arangiată de „Asociațiune”. —

Cînd lumea stă în casă și privește prin geamul cu florile degheață, cînd fulgu să rostogolească din negura mărilor albastre, cînd unii lunecă la vale, cu sînăuța, rîzînd și chihotînd și cînd alții, — în mijlocul zîngănitului de pahare, privind în gol, — își torc firul gîndirii în rotogoalele fumului de țigară, pe șoseaua cea lungă, ce să pierde în paingeniul depărtării, Români, în haine albe și cu straie „nemțești”, pîlcuri, pîlcuri, cu capetele plecate, zmeriți cum sunt, — pășesc spre sala de serate. Vîntul adie încet și-și cîntă trist trecutul, iar cîți-va tei tineri, — subțirei, — să pleacă, vrînd par'că să șoptească și ei cu vîntul. „Așa-i, așa-i, e grea viață!” Doi, trei acatîi, — închiși în aceleași zăbrele roșii, de fier, — privesc în neștire. În stînga un plop bătrîn stă zmerit la poartă, păzitor casei mici, șubrede, greoaie de ani. O mână nemiloasă i-a tăiat podoaba și acum vlăstarele tinere privesc rugătoare la ceriu. Un singur mălin stă la o parte, mai zmerit și mișcîndu-și ramurile privește după trecători. O ulicioară, ce dă în șosea, dă ghiolduri zăpezii, să scîrțâie, sub pașii trecătorilor singuratici, ce grăbesc și ei spre serate. Și cînd amurgul își filfăie plîza în zare, aceiași trecători îi vezi cum ies pe porțiță și trec vorbind de cele petrecute. Conițe rumene, cu ochii frumoși să înghioldesc și rid, și sufletul li-e plin de fericire. Trec rînd pe rînd și amurgul să întinde tot mai mult, iar liniștea domnește peste toate.

Voi nu știți cum petrecem noi, în cuibul nostru, noi copiii vechiului Zarad. De-aceia încerc să spun povestea petrecerilor dela noi!

În 12 Februarie st. n. fu a treia serată arangiată de „Asociațiune”. Lume era foarte multă, deși programul nu era așa bogat. Cel dintîi, învățătorul d. M. Stoia, vorbește despre Ion Agârbiceanu. Arată cu cîtă măiestrie zugrăvește tînarul scriitor caracterul persoanelor, puterea lui de scriitor în scrierile cu subiecte dela țară, puterea cu care poate să te înduioșeze până la lacrimi, și ca să dea o iconă mai vie despre felul cum scrie acest scriitor ardelean, cetește partea din urmă din povestirea „In clasa cultă”, unde să idealizează dragostea fiului de țăran, — acum domn, — față de mama-sa, și drăgălașa povestire cu subiect din popor: „Comoara”. — Deși prin ceteșirea celor două povestiri conferența a ținut cam mult, publicul ascultă cu mult interes până la sfîrșit. Aș putea zice, că mai mult au plăcut citatele din Agârbiceanu, decît studiul despre ele. La dreptul vorbind, publicul în mare pare nu cunoaște pe scriitorii despre cari să vorbește, așa că-i natural să nu-i placă studiile despre ei.

Urmează dșoara Kéri cu „Foaie verde foi de nuc”, de Brediceanu, cu acompaniament la pian de dșra Papp. De data asta vocea dșra puțin răgușită, nu așa clară ca în rîndul trecut, și-i făceau greutate înălțimile la cari trebuia să urce, dar cîntarea cu farmecul ei duios, a plăcut totuși.

Dșoara Papp cîntă la pian „Visul Crișului”, de Matei. Crișul visează! S'ar putea să nu viseze, vecinic scaldat în apa-i lăptoasă,

în mersul său lin, acoperit de salcii și arini, în cîntecul duios al vîntului? Pianista s'a achitat de rolul său, iar publicul a rămas fermecat. Declamața d. Germân a fost mai slabută și gesturi doar prea multe. A declamat un fragment din „Neam rău” alui Leica.

Dșara T. Kéri iarăși cîntă, „Bagă Doame luna în nor”, de Brediceanu. Cîntarea aceasta s'a potrivit pentru vocea dșoarei Kéri mult mai bine. Cîntînd de tot bine, publicul cere să mai cînte, răsplătindu-o cu bogate aplauze. Acompaniată tot de dșoara Papp.

A patra serată a fost în 19 Februarie st. n. Aceiași lume multă pe bănci, așteptînd să înceapă. Programul mult mai bogat, ba sosise și pianul adus de „Asociațiune”.

Iarăși s'a cetit din Agârbiceanu. În urma celor cetite azi și în serata trecută, publicul s'a putut face o idee destul de bună despre felul scrisului lui Agârbiceanu. Dl Dr. Radu a cetit „Fefelega”, tipul minerului român din Munții Apuseni. Sînt descrise năcăzurile cu cari își duce viața în un traiu chinuit „băieșul” român, cu măiestria unui cunoscător, ce a trăit în mijlocul munților, încunguiurat de mineri și pe care n'o are altul, decît Agârbicean. Povestirea a plăcut foarte mult.

De data aceasta am avut între noi și pe maestrul Matei. A cîntat din Alard: „Tyrolicene”, cu vioara și acompaniat la pian de dșoara C. Papp.

„Să 'ndoaie, să frînge, și trîmură arcul și lemnul prelung să 'nfoară”.

Cît de bine i-să nimeresc aceste versurile Căci cîntecul curgea, plîngea pe strune și căzînd în undulațiuni fine, amuția într'o trăgănare jalnică. Cum tipă cîte-odată flașnetele italiene și cum plînge acum lăuta, poate în aceleași arii! Cred, c'o să-l mai avem și cu alte ocazii pe maestrul nostru, ce stă acum retras, ca preot de sat.

Dl D. Germân declamă „Lupta dela Baia” alui Iosif. A făcut mai mult efect ca în rîndul trecut. Gesturile ar putea fi mai puține.

Dșoarele Lucia și Dorina Albu cîntă din Chovan: „Danse romain”. Au cîntat cu multă măiestrie și simț. Cum le săltau mîinile pe clapele pianului, prin negura privirii vedeam par'că învîrtindu-se flăcăi și fete în horă. Că doar de joc cîntau, jocuri românești, ce altceva.

Dșoara Suciu declamă bine „Cosașul” lui Goga.

Dna Ghișă cîntă „Trageți voi boi”, de Brediceanu și „Liliană, liliană”, de Matei. Cîntecele răsuna tot jalnic, tot duios, căci jalea-i a noastră și suntem mîndri c'o avem, iar alții o doresc și ea nu-i vrea. Pianul și cîntăreața luptă, cînd o putere cînd alta să ridică mai sus, triumfătoare, numai lăuta singură plînge pe „aceiași coardă”, nepăsătoare, ea-și toarnă durerea în suspine, uitată de toți. Acompaniarea la pian a fost executată de dșoara Papp, iar din lăută de dl Matei.

„Lupta dela podul înalt” alui Iosif, declamată de dșoara M. Bulza, n'a prea reușit. Nu știu cine-i de vină, poezia, că-i prea lungă, deci greu de învățat, ori că prea iute s'a prezentat cu ea pe scenă.

Dl Matei cîntă cu violina acompaniat la pian de dșoara Papp „Serenada” lui Maresch. Par'că vezi cum un biet visător, învăluit într'o manta lungă, privind fricos, lunecă

spre ferestruica iubitei lui, cum oftînd își așează alăuta și cîntecul începe să curgă de pe strunele dragostei fermecate. Și cîntul să pierde, să stînge în liniștea nopții, dar geamul stă închis și umbra ztrobîită de durere să pierde în întunec. Cînd cîntecul să stînge, pianul scapă cîte-un oftat greoi și lung, ca hămăituri de căni în depărtări.

Dl D. Germân iarăși declamă, de data asta: „Sub patrafir”, de Coșbuc. A fost declamată bine, doar gesturile, de ar fi mai puține. Apoi „Cîntec”-ul lui Goga „Bea și Dumneata părinte”, a stîrnit mult rîs.

Iarăși Matei, maestrul, iară lăuta cea fermecată și iarăși plînsul codrului. A cîntat din Candella: „Ce te legeni codrule”, acompaniat la pian de dșoara Lucia Albu. În liniștea sălii să leagănă suspinele lăutei, doar pianul li tulbură liniștea. Ș'apoi să mai zici, că n'are drept țăranul nostru, cînd spune:

„Cînd aud arcul pe diplă Mi-se stînge focu în pipă!!”

Numai cît după jale și nițică voie bună, căci așa a fost de cînd li lumea. Și cum nu-i ride, — mă rog, — cînd dl Bărna zice, că a legat jidanul până și coada calului, nu cum-va să-l muște, că să pregătește o săptămîină întreagă, să se urce, și el călare și în urmă cînd să se urceiată că-i Vineri seara, ajun de sărbătoare și „spre Simbotă-i pocot”. A mai declamat și „Sgricitul”, de Speranță, cu o predare naturală uimitoare, cu deosebire văicărară a femeii a plăcut.

Ș'o să mai facă el „comeghii”, că-i Român „sireacu”.

Nicoștur.

Correspondență.

Din volnicile deregătoriiilor la noi.

— O alegere de primar. —

Săncel (Îngă Blaj) Febr. 1911.

Cu sfîrșitul anului 1910 primarului comunei Săncel (comitatul Tirnavei mici), i-a trecut vremea pe cît era ales și astfel alegerea de primar trebuia să se facă încă prin Decembrie trecut. Asta nu s'a făcut însă, căci antistia nu bucuros s'ar fi despărțit de locul său. Asta o dovedește prin aceea, că s'a reales în contra voinței poporului prin ajutorul primpretorului.

Pe 22 Faur s'a pus ziua alegerii. Deja în 21 l. c. au sosit în comună 12 gendarmi cu primpretorul în frunte.

Lozinca notarului comunei era: reușirea vechiului primar pe orice cale, chiar și contra voinței poporului, căci numai sub firma lui poate face ceea-ce a făcut și până acuma în comună, să poate lucra mai ușor în contra hotărîrilor comitetului comunal.

Alegerea s'a început la 9 ore dimineața. Înainte de alegere în numele comitetului comunal, primpretorele a fost rugat să țină samă de dorința poporului: amintindu-i-să fărădelegile, ce vechiul primar, Marcu Costea, le-a făcut în vremea primăriei sale și atrăgîndu-i-se luarea aminte, că un astfel de om nu este vrednic să fie primar căci și are un trecut, pătat, care nu-l face vrednic de acest post.

Primpretorele însă nu a dat ascultare dorinței poporului, ci dintre cei 8 concurenți a trecut cu vederea nu numai pe cel mai mare pro-

prietar al comunei, proprietarul alor 600 jugăre catastrale, om cu studii mai înalte, ci încă pe 3 fruntași Ilie Barbat, Nicolae Oniga și Ioan Erejdi, oameni harnici și nepătați, cari cînte și fală pot face ori și cărei comune. Ci el a candidat în locul prim pe fostul primar Marcu Costea, apoi încă pe 2 prieteni de birt ai lui, unde și petrece și el cel mai mult timp.

Spusu-i-s'a domnului primpretore, că ce paseri mi-s luferii domniei-sale, totuși dînsul a candidat oameni, cari nu știu nici scrie și ceti.

Planul apoi o fost, vechea apucătură de nimic, ca ceialalți 2 candidați în vremea alegerii să se retragă. Aceasta le-a și reușit, căci după-ce au votat pentru Marcu Costea 20 — toți cîți avea, — și numai vre-o 6 de a-i noștri au fost votat pentru Jacob Anușcă, cel mai bun între rai și totodată mai fofolog, acesta dimpreună cu al treilea candidat, Traian Bărbat, s'au retras. Atunci primpretorele în mod volnic, deși toți ceialalți peste 200 de alegători voiau să-și folosească dreptul de alegere, l-a declarat „ales” pe Marcu Costea!

Prin volnicia aceasta s'a sfîrșit alegerea. Toți alegătorii, afară de cei 20, nevoind a să pune poate în fața gloanțelor și sulțelor, s'au despărțat scribiți dela locul de alegere în semn de protestare!

Cei 20 rămași au urmat apoi alegerea, alegîndu-și din sînul lor alți 4 membri de încredere, și astfel în toate slujbele comunale, s'au reales ei pe sine, afară de domnul Teodor Bărbat, cassarul comunal, care văzînd fărădelegile antistiei, n'a mai voit să fie slujbașul comunei într'o așa antistie.

Cu drept cuvînt i-s'a spus pretorelui din partea poporului: Domnule, Dta să locuiești cu noi, nu ai mai putea suferi atîtea nedreptăți, cite îndurăm noi! Și că: o astfel de alegere o puteai îndeplini și prin telefon, fără să te ostenești până aici!

Dar batjocura la acești oameni fără Dzeu nu prinde. Ei își rid în pumni de năcazul poporului.

Poporul însă a răma stare îndîrjit contra volniciei străine, care nu mai cîntește nici un drept al acestui prea îngăduitor popor.

Brav popor este acela, care își păstrează și își arată mîndria de sine, își știa dorințele și ține cu îndrjire la legea și la neamul lui!

Astfel de oameni sunt locuitorii comunei Săncel, plugari harnici și străduitori, cari își cultivă cîmpurile ca straturile din grădină, a căror rod îmbelșugat înveștește inima! Să văd urmele, ce Pop Rețeganul și apoi urmașul său și părintele sufletesc Vasilie Șmigelschi au sădit și sădește în inimile poporului.

Dar faptelor bune și la orice lucru bun, piedeci li caută și li pune nevrednica noastră primărie comunală.

Unul dintre cei de față.

— Că acum odată poporul și-a arătat protestarea sa față de volnicia fibrăului prin depărtare demonstrativă dela locul de alegere, fie, și asta are înțeles. Altădată însă bunul popor și dacă nu reușește cu primarul, să stea acolo și să aleagă cel puțin reprezentanța comunală pe placul poporului! Că în mijlocul unei reprezentanțe bune, primarul puțin poate face! Iar pe asta o poate alege după placul său.

NOUȚĂȚI

Petrecerea în favorul Atelierului de țesătorie dela Orăștie, ținută Sîmbătă în 25 Febr. în sala hotelului „Central” din loc, a reușit în chip strălucit. Cafeneaua a fost prefăcută în sală mare cu mese întinse, la care aproape întreaga inteligență noastră din loc și mai mulți meseriași, era așezată, lufud după „Cartă de bucate” special întocmită pentru sara asta, mîncări din cele dăruite de familiile din loc, Fripturi bune, prăjituri, brînze, tot ce doreai. Mîncările dăruite de familii, să vindeau acum în folosul Atelierului, — dînd un destul de frumos venit curat, cum să vede din darea de samă de mai jos. În tot decursul cînei publicul a fost servit de 8 domnișoare drăguțe purtătoare de mîncări, iar vînzătoare la mesele cu mîncările, 6 doamne. În tot timpul cînei — pînă la ora 11, — muzica militară a desfășurat lumea cu prea frumoase cîntări, între cari două putpururi românești foarte plăcute.

Sala de prînzit a hotelului era prefăcută în sală de joc, frumos împodobită cu ghirlande de brad, mergînd în semicercuri din un capăt la altul al salei.

Petrecerea aceasta s'a zis că o aranjează „tinerimea” din loc. În interesul adevărului trebuie să scoatem la iveală, că rolul de căpetenie, greul pregătirii acestei prea frumoase și plăcute conveniri, l'au avut damele române din loc, în deosebi stimata dnă *Veluria I. Lăpădatu*, care a fost sufletul întregului arangement, inteligent și cu gust dus în deplinire, ajutată de stimata dnă *Anuța Dr. Vlad* și încă cîteva doamne și dșoare și tineri. De buna reușită a convenirii dna Lăpădatu poate fi deplin mulțumită și mîndră.

La ora 11 muzica militară s'a retras și i-a luat locul taraful de lăutari, pe cîntecul cărora s'a deschis jocul cu o minunată horă jucată de vre-o 60 persoane. Printre drăguțele jucătoare 4 domnișoare purtau costum: dșoara *Tiberia Barcianu*, conducătoarea și sufletul bun al Atelierului, și dșoara *Eugenia Branga*, îmbrăcate amîndouă în interesante costume de pădurence de pe la Sarmisegetuza, purtînd opincuțe în picioare. Costume gătite în Atelier. Iar dșoarele surori *Balomiri*, purtau elegantul costum de Săliște, haina de salon printre costumele noastre populare.

A fost o convenire și plăcută și reușită și de folos, încheiată cu un dans drag la zeci și zeci de părechii tinere.

Dare de seamă. La petrecerea aranjată de tinerimea din Orăștie cu concursul doamnelor române din loc, Sîmbătă în 25 Februarie a. c. în favorul Atelierului de țesătorie al Reuniunii Femeilor Rom. din com. Hunedoarei, s'a încasat:

1. Taxa de intrare 112 cor; 2. Su-

pra solviri 63 cor; 3. Din mîncări vindute 21570 Total 39070 cor; din cari subtrăgînd cheltuelile de 13780 cor; rămîne profit curat 25290 cor. care sumă s'a transpus Direcțiunei Atelierului.

Cînd mulțumim prin aceasta tuturor aceluia, cari au contribuit la reușita materială și morală a acestei petreceri (prin dăruire de mîncări, contribuiri în bani și prin ajutorul dat la aranjarea salei și vinderea mîncărilor) nu putem întrelăsa să nu exprimăm dorința ca — în interesul bine priceput al Atelierului — să se aranjeze conveniri, petreceri, și'n alte centre din comitatul nostru, unde să găsim în număr frumos membri ai comitetului „Reuniunii femeilor Române din com. Hunedoarei”.

Convocare.

Domnii membri ai „Casinei Române” din Orăștie prin aceasta sunt poțitiți a lua parte la adunarea generală-ordinară, care să va ținea în 2 April 1911. n. la orele 4 p. z., în localul propriu, cu următorul

PROGRAM:

1. Raport general;
2. Stătorirea listei membrilor pe anul 1911.
3. Aprcbarrea rațiociniului pe anul 1910.
4. Statorirea bugetului pe anul 1911.
5. Darea absolutului comitetului și biroului.

6. Alegerea noului comitet și birou pe timp de un an.

7. Eventuale propuneri.

Orăștie, la 23 Faur 1911.

(78) 1—1

Comitetul.

Izbindele unui arhitect român în Viena. E înveselitor pentru sufletul românesc, cînd vedem că fii de-ai poporului nostru zjunși în mijloc de lume străină, prin muncă și învățatură temeinică, ajung să fie prețuiți în măsură mare chiar de streini.

Un astfel de fii ales al neamului este arhitectul român *Cesar Popovici* din Viena, pogoritor din părinți din Bănat, așezați în Viena, care învățînd știința arhitecturii (a facerii de planuri bune pentru zidiri mari și gingașe) și așezîndu-să în Viena, unde sunt atîta arhitecți str. lucii nemți, — a izbutit totuși a-și cîștiga loc de frunte și vază printre ei, și'a primi îndeplinirea de lucrări de frunte!

Așa mai nou dl *Cesar Popovici* a fost încredințat din partea guvernului austriac cu pregătirea planurilor de prefacere temeinică a restaurantului mare dela gara trenurilor de stat din Viena, și după lucrarea dsale e azi prefăcut vechiul restaurant în un restaurant modern, strălucit, plăcut și poțitor.

Joi în săptămîna trecută s'a făcut deschiderea sărbătorească a noului Restaurant. A ieșit la deschidere lume multă și aleasă din Viena, printre ea funcționarii din ministerii, arhitecții și artiștii. Toți au admirat măestria cu care e întocmit și arangeat și împodobit noul Res-

taurant. Linii, colori, împărțire, material, toate vădesc un gust modern și fin, — lăudînd toate pe plămătorul lor, arhitectul român *Popovici*. Dl *Popovici* e om încă tînr și poate arăta deja frumoase zidiri făcute după planurile sale, ca Casa *Popovici* din Brașov, Casele mari *Vajda* din Cluj, *Cafeneaua* și *Scena Appolo* din Viena, *Palatul artelor dela expoziția din Viena*, — și altele.

E o bucurie pentru noi că ne putem mîndri cu astfel de Români învățați și pe acest teren de știință.

Cînd să zidesc lucrări mai însemnate românești, pe aiurea »case naționale«, — de ce oare mulți din oamenii nostri nu caută pe astfel de arhitecți, români, să le facă planurile, dînd apoi la măiestri tot români să le ducă lucrarea în deplinire? Mulți nu țin deloc samă de asta. Dar atunci de ce învață fii poporului nostru aceste științe, ca streinii să nu-i prețuiască și susțină numai?

Cununie. Dșoara *Gratiela Crișovan* și dl *Emilian Șinca*, teolog absolut, vestesc serbarea cununiei lor, ce să va celebra *Duminecă*, în 5 Martien., în biserica greco-orientală din Deva.

Advocat nou în Zernești. Am onoare a aduce la cunoștință, că mi-am deschis cancelaria advocațională în Zernești. *Dr. Octavian Cerna*, avocat.

O amăgire a publicului românesc săvîrșește societatea de asigurare „*Transilvania*” din Sibiu, cînd — precum s'a întimplat în timpul mai nou — furișează în ziarele românești scurte știri de reclamă chiar la știrile zilei, în cari

să numește pe sine „societatea noastră de asigurare”, voind prin aceasta să răspîndească în mijlocul publicului românesc care n'ar cunoaște-o, credința mincinoasă, că ea ar fi o societate românească.

Față cu aceasta reclamă nedrept grăitoare, ținem să scoatem la iveală, că banca de asigurare „*Transilvania*” este aceeași „*Transilvania*” despre care acum vre-o doi ani toate foile noastre au avut prilej a scrie năcăjite în mai multe rînduri: o societate asupra căreia s'au înstăpînit cu totul bunii nostri pretini și cumetri Sași, pentru cari Românii sunt buni numai ca — clienți, și cărora le-au luat din mână posturile de frunte ce le aveau la acea bancă. Ca să se știe!

Baronul Bánffy, ministrul președinte dela sărbările milleniului unguresc, zace greu bolnav și cei din jurul lui n'au nici o nădejde, de a'l mai putea scăpa din mînilor morții. E lovit de gută de creeri. l'a crepat ceva vîină în creeri și s'a vărsat sînge pe ei, ceea-ce face să nu mai poată vorbi, să nu-și mai poată mișca cîte-o jumătate a trupului și să nu mai cunoască pe nimenea.

Ciuma bîntue mereu încă. Din partea de Azia a Rusiei să dă știri, că în orașul *Carbin* zi de zi mor încă cam 20—30 de oameni, de ciumă. De altcum s'au luat întinse măsuri de apărare nu numai în țările primejduite în întilul rînd, ci chiar și în Europa, ca primejdioasa boală să nu ajungă a trece și încoace.

De dat, nu mai dă nici acolo

4 foi cu 6 coroane sau 3 foi cu 5 coroane
nu să pot căpăta decît dela Orăștie!

Numai la Orăștie ies, ținîndu-se de-olaltă 4 foi românești, scrise anume pentru popor, foile:

„LIBERTATEA”,
„FOAIA INTERESANTĂ”,
„TOVĂRĂȘIA” și
„BOBĂRNĂCI”

— Toate aceste foi sunt așa scrise ca să fie înțelese și de cel din urmă țaran și potrivite cu priceperea lui! Vorbele înalte, domnești, sunt încunjurate ori tilcuite și pe înțelesul poporului.

Prețul foilor noastre pe anul viitor e următorul:

„LIBERTATEA” cu toate trei adausele sale: să dă pe un an cu 10 (zece) coroane.

Pentru America 3 dollari.

— Cetitorilor nostri țărani, economi, le facem însă și pe viitor preț scăzut: lor le dăm cu numai 6 cor. pe an, toate 4 foile!

— Iar cel-ce abonează pe o singură adresă, sub o legătură, dela 5 rînduri de foi în sus (5 abonamente, ori mai multe), le capătă cu numai 5 coroane rîndul de foi. Pentru 5 rînduri de foi, în loc de 30 coroane, va da numai 25 coroane pe anul întreg.

Toate 4 foile cu 5 coroane!

— Acel dintre cetitorii nostri țărani, cari nu ar dori a avea și noua foie „Bobîrnaci”, nu sunt siliți a o abona și pe ea. Aceia vor trimite ca și în trecut 5 cor. și vor primi celelalte 3 foi numai.

— Cei-ce vreau să aibă mai multe „Foi Interesante” decît „Libertăți”, să trimită de fiecare „Foaie Inter.” ce vrea mai mult, încă cîte 1 cor. peste prețul „Libertății”.

— Tot așa cei-ce vreau să aibă mai mulți „Bobîrnaci”, să trimită cîte 1 cor. de fiecare „Bobîrnac” ce cere mai mult peste prețul celorlalte foi.

Înainte, ci mai curînd e în scădere, dar bîntue încă totuși, cu putere mare.

Tîrgul de vite și de porci la Orăștie. — s'a deschis! Cu ziua de mîne (3 Martie) sunt slo-bode iară!

Petreckeri.

— Tinerimea română din Ora- vița-mont. aranjează Sămbătă, la 4 Martie n. 1911, petrecere de dans în sala hotelului „Coroana ung”. — Venitul curat e destinat fondului „Reuniunii române de cîntări din Oravița-montană”.

— Comitetul parohial al comu- nei bisericesti gr.-or. rom. din Ti- mișoara-Fabric, invită la pe- trecerea ce o aranjează cu con- cursul Reuniunii române de cîntări din loc Sîmbătă, la 4 Mar- tie n. 1911, în sala „Berăriei” (Fa- brikshof) din Fabric, în favorul școalelor confes. gr.-or. rom.

— Reunirea română de cîntări din Hațeg invită la producțiunea teatrală ce o aranjează Sîmbătă, în 4 Martie n. 1911, în sala hot. »Mie- lul de aur« din Hațeg. Venitul să dă pentru biserica gr.-or. română din Hațeg.

— Măestrii Români din Făget invită la petrecerea impre- nată cu joc ce arangiată în 5 Mar- tie st. n. 1911. (Iăsărea postului) în hotelul regele Ungariei. Venitul curat este destinat pentru împo- dibirea bisericii gr.-or. române din loc.

— Comitetul central al »Aso- ciațiunii invită la petrecerea cu jocuri naționale ce se va aran- jia cu concursul Reuniunii femeilor române din Sibiu Duminecă, la 5 Martie n. 1911, în »Gesellschafts- haus« din Sibiu. Jocurile naționale să vor dansa de membri societății »Hora«. Pentru toate dansatoarele costumul național e obligator. Cos- tumele cele mai originale și mai frumoase vor fi premiate. Venitul curat al petrecerii e destinat pentru înzestrarea »Muzeului Asociațiunii».

La începutul petrecerii — să vor dansa următoarele jocuri naționale de membri societății »Hora»: 1. Hora trocărăască, 2. Zuralia, 3. De doi, 4. Brâu, 5. Crăița, și 6. Hora fetelor, (Despre această petrecere n'ar trebui să luăm știre, fiind invitarea tipărită în ti- pografie streină, deși avem în Sibiu două tipografii românești. Pe viitor făgăduim a nici nu mai lua!)

Șezătoarea literară a scriito- rilor români. În 5 Martie n. a. c. scriitorii români vor ținea prima șezătoare literară în Ardeal. Cu ocazia petrecerii cu jocuri naționale ce o aranjează „Asociațiu- nea” cu concursul „Reuniunii fe- meilor române din Sibiu”, va fi deci o frumoasă manifestație lite- rară, cum n'a mai fost la noi.

În ziua de 5 Martie n. toții scrii- torii ce să vor întîlni în Sibiu să vor duce în corpore la biserica ca- tedrală, ca să asculte sf. liturghie. La orele 11 a. m., vor ținea șeză- toarea literară în sala festivă a „Muzeului Asociațiunii”. Până a- cum s'au anunțat că vor lua parte la șezătoare următorii scriitori: I. Agârbiceanu, M. Cuntan, Victor Ef- timiu, Eman. Gârleanu, Oct. Goga, Corneriu Moldovan, D. Nanu, Cinci-

nat Pavelescu, Dinu Ramură (Herz), Mihail Sadoveanu și Caton Theo- dorian.

După șezătoare în restaurantul Brote va fi un banchet al scriitori- lor, la care poate participa cine vrea.

Seara să vor duce toți la pe- trecerea Asociațiunii.

Convocare.

Comitetul Despărțămîntului Di- ciosinmărtin al „Asociațiunii pentru literatura română și cultura poporului român” va ținea în 5 Mar- tie 1911, la orele 12 din zi, în co- muna Velțiu, o

prelegere poporală la care invită cu dragoste pe toți aceia din Velțiu și jur, cari doresc înaintarea culturală a poporului.

Diciosinmărtin, la 28 Faur 1911.

Comitetul despărțămîntului.

Mulțumită. „Ca rescumpărare a felicitărilor de anul nou au bi- nevoit a dărui Bisericii gr.-or. române din Ilia pentru crearea „Fondului Șaguna”: Zevedeu Mură- șanu 8 cor., Ana Z. Murășanu 3 cor., Dr. Stefan Chiriloviciu 2 cor., Ioanichie Olariu 4 cor., Maximilian Zomonița 1 cor., Iuliu Orbonaș 2 cor., George Oprea 2 cor., Dimitrie P. Datca 2 cor., și Dr. Ioan Maior 3 cor., laolaltă 27 cor. Marinimoșilor donatori li-se aduce mulțumită și pe calea aceasta. — Epitropia.

POȘTA REDACȚIEI

Ds. *Em. Rep.* în *F.*, Vas. Ciuca în Ș. și altora. Cu „Sic cogito” a fost nițel val. Cîte s'au aflat în Librării au trecut repede după articolușul din No. 4 al „Li- bătății”. S'a făcut apoi comandă nouă, la București, care însă a venit cu mare întîrziere. Dar au sosit și zilele trecute s'a trimis „Sic cogito” la toți cîți îl co- mandase! Credem că l'ai primit deja și dta. Nu noi am avut dar vina pentru întîrziere.

Ds. *Teodor Hl.* în *Coml. mare.* Cărticica „Păcală și Tindală” de aceea n'ai căpătat'o, că n'ai trimis bani de poștă pentru cărticile ce ai cerut. Și așa librăria și-a oprit o cărticică care făcea cît să cerea plata poștei și și-a trimis numai cele 3 cărți. Nu și-s'a făcut dar nici o nedreptate. În catalog și'n anunțu- rile librăriei s'a spus mereu: puneți, peste prețul cărticilor și bani de poștă, — că numai cei-ce comandă cărți mari cari să dea pachet, peste 1 kgrm. să trimit cu buletin (fracht) și pot merge neplătite, cele sub greutate de 1 kgrm. merg sub legătură deschisă, mai lesne, dar aci poșta trebuie plătită înainte.

De ce nu țineți samă de aceasta cerere?

Ds. *Vas. Neago* în *Arm.* Dta ai fost trimis mai anii trecuți 6 cor. pentru „Asigurarea vitelor” pe cînd încă nu era Reuniunea. Acum e. Să dăm banii acolo ori că să-ți trimitem ceva cărți ori foi pentru ei?

I. Mat. în *R.* Volumul din 1906 nu e încă gata. Va fi peste vre-o 2 luni. Vei ceti în foaie. Bani d'tale s'au pus de-o parte și să ține samă de ei până atunci. Sau de vrei, și-ți trimitem napoi ori îți trimitem alt volum în locul aceluia. Scrie-ne ce să fa- cem?

Stef. Anghel, în *Igh.* Numerii ceruți din *F.* Int. (17 din 1909 și 18 din 1910) nu și-ți putem tri- mite, că numai legați în volume îi mai avem. Ai la noi bun 70 fleri. Scrie ce să facem cu ei.

Semolli Clegiu, ni-a scris încă în Ian. cerînd fel. Vedem că ai trimis și bani din Secușiu. Dar din ce comună ești? Că n'o scrii nicăiri în epistolă, așa cum și unde să trimitem felile?

Ds. *P. Orina* în *C.* Trimite deinde ce se spul că le ai, dar alege numai ce o de tot frumos, scrie-le curat, ceteș și numai pe o latură a hîrtiei.

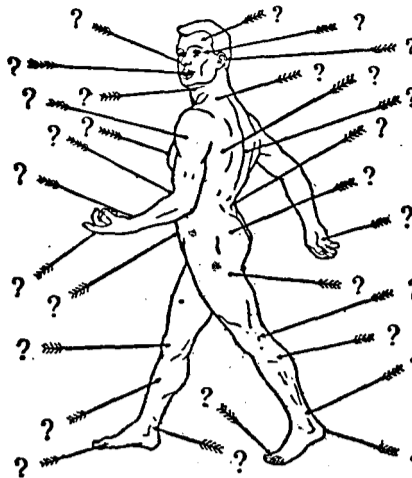
Ds. *I. Măr.* în *St. M. m.* Nu să poate în locul „Tovărășiei” Bobrucaii. Pentru acela trebuie plata lor deosebită. Tovărășia că capătă fiagă „Libertatea” fără plată deosebită.

1117 (I. O. în III.) Pentru tîrgul Hațegului în- treabă la banca „Hațegana”.

Ds. *I. H.* în *R.* Mai scrie o epistolă nemțește și îți va veni ce ai cerut. E firmă mare. Bani nu-s perduți.

Te săgetează?

(842) (Al dureri?) 14-25

I. Fluidul Elza alui Feller e, după experiențele noastre, liniștitor de dureri, vindecător, încetează durerile; re- pede și sigur vindecă: reumă (spure), slă- bie de nervi, junghiuiri în coaste, influența, dureri de cap, de dinți, de spate, amor- țeală, dureri de ochi, migrenă și multe nepomenite aci! Fluidul Elza alui Feller e folosit cu efect fără pereche la răgușală, catar, dureri de piept și gît și morburii din curent ori răceală. devărat e numai dacă pe sticlă este numele „Feller”. 12 sticle mici sau 6 mari ori 2 speciale, K 5, franco

Eugen V. Feller, apotecar Stubica, Centrala 119 (comit. Zagrab.)

Un candidat de avocat cu praxă bună

află numai decît aplicare în can- celaria advocațională a subserisului.

Dr. Ioan Margita,

(67) 2-2 avocat. (Geoagiul-de-jos (Algyógy, Hunyad m.)

Ajutorul Americanilor pentru biserica din Vinerea.

Mulțumită publică.

După nenorocirea ce ni s'a in- tîmplat în anul trecut cu arderea bisericii noastre, la chemarea ce am făcut, bunii mei parohieni în străinați în America: Ioan Baciul I. Ioan I. Alteniș și Ioan Taban I. Nico- lae au binevoit a osteni și a colecta între pretenii dinșilor o sumă de peste 1000 coroane, pe cari le-au trimis la institutul „Ardeleana” spre păstrare în scopul zidirei unei bise- rici corespunzătoare în marea noas- tră parohie Vinerea.

După lista ce ni s'a trimis de susnumiții colectanți, la această sumă au binevoit a contribui ur- mătorii frați și bunii credincioși din America: Din Vinerea: Ioan Baciul I. Ioan I. Alteniș și familia, 5 dolari, Ioan Taban I. Nicolae și familia 10 dol., Nicolae Mihui și familia 10 dol., Ioan Uritescu I. Nicolae 10 dol., George Romoșan I. Ioan 6 dol., Ioan Turlea I. Nicolae 5 dol., Trăian Oltean 8 dol., Nicolae Groza I. Ioan și mamăsa 5 dol., Ioan Oltea I. Nicolae 5 dol., Nicolae Negru I. Nicolae 250 dol., Ioan Tomoș I. Georgiu și tatăl său 5 dol., Ioan Ioaneș I. Ioan 5 dl., Ioan Barb I. Nicolae și soția 5 dol., Ioan Vasile I. Simion 8 dol., Ioan Crăciun I. Iosif și soția 5 dol., Ioan Bura I. Lazăr 5 dol., Nicolae Lupu I. Cră-

ciun 4 dol., Nicolae Vințan 5 dol., Nicolae Oneț 5 dol., Nicolae Cuge- rean I. Simion 2 dol., Ioan Simedru I. Ioan I. Astanasie 5 dol., Ioan Romoșan I. Ioan 5 dol., Nicolae Văidean I. Apost 10 dol., Nicolae Simedru lui Ioan lui Ștefan 5 dol., Demian Furdui I. Dămian 5 dol. — Șibot: Vasile Simedru I. Nicolae 2 dol., Adam Stanca 25 cenți, Nicolae Bonta 2 dol., Simion Mihut 50 cenți. — C.-Ucea: Si- mion Socaciu 25 cenți. — Daia română: Andrei Schiau 50 cenți, Ioan Schiau 50 cenți, Eronim Da- mian 50 cenți. — Apoldul-de- jos: Ioan Utan 50 cenți. — Me- dieșiu: Nicolae Todea 50 cenți. — Ibisdorfu săsesc: Nicolae Doctor 25 cenți. — Uejdea: Zeve- deiu Fleșeriu 25 cenți. — Cetea: Gligore Raica 25 cenți, Nicolae Raica 25 cenți, Nicolae Cadan 15 cenți, Nicolae Radu 10 cenți. — Vințul-de-jos: Ioan Lupșa I dol., Vasile Udrea 25 cenți. — Daia română: Eronim Damian 50 cenți. — Galda de jos: Spiridon Crețu 15 cenți. — Sibiușeni: Ioan Mu- rășianu și familia 1 dol. Pienariu Avram 20 cenți, Achim Muntean 25 cenți. — Viștea de jos: Ni- colae Neagoie și familia 1 dol., Eva Cârje 25 cenți. — Dăncu mic: David Tiranescu 50 cenți, Oprita Țirlea 50 cenți, Iacob Carașca 50 cenți. — Copăcel: Ioan Muntean 50 cenți, Ioan Tocșe 25 cenți, Ni- colae Tocșe 50 cenți. — Sămbăta de sus: Ilie Comănicu 1 dol. — Teiuș: Iacob Crișan și Maria 25 cenți, Maria Pușcașiu 1 dol. — Săcădate: Ioan Podea 25 cenți. — Săliște: Mihail Bărzea și fa- milia 5 dol. — Cugir: Ioan G. Uritescu 1 dol., Nicolae Herța 1 dol., Ioan Tănase I. Nicolae 1 dol., Dumitru Brașovean și soția 1 dol., Ioan Grozăvescu 50 cenți, Iosif Danciu și familia 5 dol., Ioan Câmpean și familia 2 dol. — Romos: Ioan Drăgan Baba 50 cenți, Săpta Drăgan 25 cenți, Avram Iosa 1 dol. — Bood: Costică Stă- nescu 1 dol. — Sebeș: Nicolae Opincariu I. Andreiu 1 dol., Ioan Farcaș și familia 50 cenți, Nicolae Santeiu și familia 50 cenți, Andreiu Opincar I. Andreiu și soția 1 dol., Petru Mihălițian 10 cenți, Ioan Moga 25 cenți, Nicolae Santeiu I. Mihaiu 250 dol., Rafla I. Nicolae Farcaș văduvă 5 dol. — Cioara: Petru Evi 1 dol., Stefan Stupariu 1 dol., Vasile Evi 1 dol., Vasile Snciu 1 dol., Nicolae Țirlea 1 dol., Georgiu Țirlea 1 dol., Nicolae Oltean 1 dol., Gligor Postai 1 dol., Izidor Mae- rescu 1 dol., David Dicu 1 dol., George Ciobotean și familia 3 dol., Achim Crăciun 1 dol., Vasile Ola- riu 1 dol., Gavrilă Crăciun 1 dol., Ioan Măerescu 50 cenți, Dionisa Co- manescu 50 cenți, Ioan Dicu 50 cenți, Matieiu Molodeț 50 cenți, Vasile Daian 35 cenți, Vasile Ghi- șoiu 50 cenți, Stan Oana 1 dol. — Răhău: Nicolae Bena 25 cenți. — Cristian: George și Maria Berta 1 dol. — Poiana: Constan- tin Tanasă 50 cenți. — Mediaș: Nicolae Todea Lițu 50 cenți, Ioan Limbeșan 50 cenți, George Lupescu 25 cenți. — Macedonia: Fraților George Manuil 5 dol. — Secolari Nicolae Neamțu 25 cenți. — Straja: Dușă Ioan 10 cenți. — Șeica mică: Ioan Simu 25 cenți. — Să-

Ți-e dragă sănătatea?
Atunci trebuie să ții oă vestitele
PURGO-BAYER
sunt singurele tablete ideale și nestricate
(746) oțoase de mînat. 11-20

PURGO BAYER

Fiicare cutie veritabilă conține 25 tablete. Pe fiecare tabletă
presat în relief acesta două cuvinte.

Fiicare cutie veritabilă conține 25 tablete. Pe fiecare tabletă
presat în relief acesta două cuvinte.

Reșpinge tablete netede, fără prosarrea asta, că-sa falsificări!

cele: Alecsandru Vocala 50 cenți. — Sibiu: Vasile și Marta Saloiu 1 dol. — Copăcel: Mitica Muntean 50 cenți. — Lancrăm: Toma Ioan și familia 25 cenți. — Beriu: Sapa Gașpar 1 dol. — Apoldul mic: Nicolae Comanescu 25 cenți. — Lingav: Ioan Adam 50 cenți. — Ohaba: Ioan Murășan 30 cenți, Nicolae Căzan 25 cenți. — Ciugud: Simon Todor 25 cenți. — Geoagiul de jos: Zaharie Cherecheș 25 cenți. — Săstiori: Ilie Gabor 25 cenți. — Pianu de jos: Ioan G. Ursu 25 cenți, Nicolae Adam 25 cenți, Simeon Popa 25 cenți, Ioan Pienariu 25 cenți, Ioan Cioran 25 cenți, Ioan Androne 1 dol.

Toți acei marinimoși binefăcători, în numele credincioșilor mei parohieni din Vinerea, primească dela mine cea mai călduroasă mulțămite pentru ajutorul trimis pe seama sfintei noastre biserici.

Acești bănuți ai voștri câștigați cu mult amar — iubiților binefăcători — sunt tocmai așa de bine veniți și bine primiți ca „banul văduvei” din sf. evanghelie.

Fapta voastră fiind adevărat creștinească să laudă de sine.

Din partemi, ca preot bătrîn cum sunt, vă promit iubiților binefăcători, că pentru această faptă a voastră, până cînd puterile mă vor mai ajuta, nu voi înceta a pomeni numele vostru în fața sfîntului altar, rugînd pe atotputernicul nostru părinte cereș să vă răsplătească după cuviință fapta voastră bună și să vă deie deplină putere, ca să vă puteți ajunge scopurile pentru care v'ați înstrăinat, să vă întoarceți cu bine la iubiții voștri de pe acasă.

Dzeu sfîntul să vă binecuvîntelze Al vostru de binevoitor

Vinerea la 26 Februarie n. 1911.

Danil Pecurariu,
preot. gr.-or.

VIN! Am circa 40 buți de vin, numai original ardelenesc, și îl vînd, dela 60 litri în sus, cu 26 cruceri (52 fileri) litral.

1-45 Hans Stephani, (63)
Hotel „Transsylvania” Orăștie.

Aviz!

O mașină de îmblătît cu foc, în stare foarte bună, să vinde cu preț redus.

Informațiuni la:

Dr. Romul Boca,
advocat.
(51) 3-3 Orăștie (Szászváros).

Doi învățăcei

absolvenți de una sau 2 clase gimnaziale, cari posed limba germană sau maghiară, se primesc ca practicanți în prăvălie la

Petru I. Stireciu
comerciant în Săliște
(com. Sibiu).
(18) 3-6

Căsătorie din iubire.

Sunt în etate de 25 ani, cu prăvălia proprie — inteligent, român, solid, doresc a mă cunoaște cu o domnișoară română solidă, blondă sau brunetă, numai frumoasă.

Poate să fie și orfană fără nici o zestre, numai solidă și plăcută.

Anunțurile să se adreseze la foaie sub „Solid”.
(60) 3-3

În Orăștioara-de-jos

În drumul comitatului: Casele cu 3 odăi, cugă și ambit (gang) mare, din care două odăi de cătră drum unde să poate face și prăvălie, — avînd și șopru în curte și cocini, șură, grajd, pivniță și cămară tot supt un acoperiș, — apoi: grădină la casă și în capetul grădinii în ogrăzi, loc arător în mărime 600 □ stîngini; iar peste drum, în josul Morilor, în mărime de 800 □ stîngini, o parte de pădure cu drept de pășune și lemnărit și o viie —

Sunt de vînzare

din mână liberă!

A să adresa la:

Nicolae Dărămuș
Orăștioara-de-jos Nr. 35.
p. Szászváros.
(81) 1-3

Farmacia din Cîmpeni „La Aesculap”.

Am onoare a Vă aduce la cunoștință, că mă aflu în plăcuta poziție a Vă servi cu sirup de zmeură culeasă pe timp potrivit din Munții, Apuseni, cu prețul de coroane 7-60, socotit 4½ kgr.

Garantez, că sirupul de zmeură procurat din farmacia mea, a fost pregătit de subscrisul cu zahăr de calitate cea mai bună, clasa primă.

Procurați numai și veți vedea deosebirea cea mare între sirupul din farmacia mea și cel procurat din alte părți, fiind acela pregătit în mod artificial.

Comandele să execută prompt, prin rambursă și scutite de spesele transportului.

(58) 3-3 Cu toată stima
Văd. IULIE BINDER

Pește sărat

de tot soiul, din magazinele băncei de credit din Brașov, trimite cu posta sau cale ferată cu prețurile cele mai ieftine, primind arvună sau cu rambursă, (89) 10-10

Josef Huttmann, Brașov.

Birou de informații.

Cunoscînd multe lipsuri ale publicului românesc din provincie, m'am hotărît să deschid în **Budapesta** birou de informație și Agentură Românească.

Orice informație relativ la petițiile înaintate la ministerii și alte foruri, ori-aș informații comerciale și în general în orice cauză, dau în restimp de 2-3 zile ori-și-cui, rezolvînd toate chestiile în modul cel mai cinstit.

Urgitez rezolvirea petițiilor. Vorbec în persoană cu referentul cauzei și rog rezolvirea favorabilă.

Fac tot felul de mijlociri comerciale și comande.

Prețuri moderate; serviciu prompt, informații detaliate. (42) 3-15

La aviz aștept la gară.

L. OLARIU,
Budapest, Lajos uita 141 LXX/19.

Măestru ferar

în Orăștie.

Am onoare a aduce la cunoștință onoratului public din loc și jur, că mi-am deschis

Atelier de ferărie

în ulița Romosului Nr. 1.

Am și rotărie în curtel Primesc tot felul de lucruri nouă, ca: trăsuri, cărușă, cară, pluguri, mașini de săpat, potcovituri, de cai și boi. Primesc tot felul de reparaturi, mașini de secerat, de cosit, de sămănat. Pregătesc lucru bun și trainic, cu prețuri potrivite.

George Astăluș,
măestru ferar,
(80) 1-3 în Orăștie, Str. Romosului Nr. 1.

Moară de oleiu în Geoagiu!

Aduc la cunoștința onor. public, că mi-am arangeat o moară de oleiu de stors din semințe și pregătesc oleiu de mîncat, foarte bun.

Vama e numai atîta ca și la alte piue simple; de lucrat n'are nime nimic aci, și fiind provăzut cu mașinarie de mînat, — pot scoate acuși îndoit atît de mult oleiu din aceleași semințe!

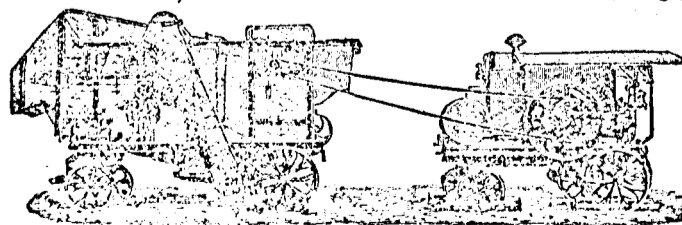
Vama de pod peste Murăș o întorc!

Rugăm să dați vestea asta de folos în popor!

(82) 1-3 Sigismund Richard în Geoagiul-de-jos.

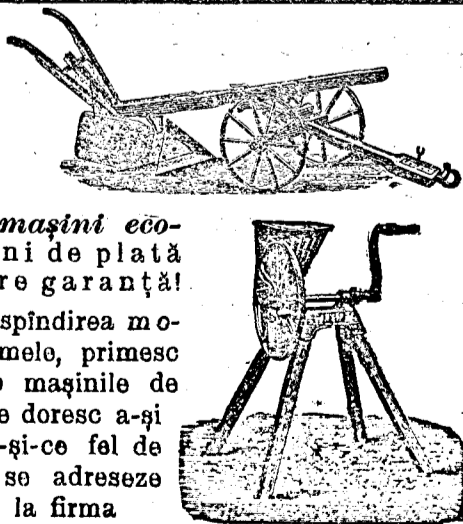
În atelierul de EUGEN NICOLA din BLAJ

mașini alui (Balázsfalva) să pregătesc cele mai bune pluguri și mașini economice. Să află în depozit totdeauna gata, cele mai renumite motoare de benzin, locomobile și garnituri pentru îmblătît cu motor. Motoare de benzin stabile, motoare pentru gaz sugativ. Mori de măcinat, — cu un cuvînt tot felul de mașini economice! — Să vînd cu prețuri moderate, și condițiuni de plată favorabile, în rate. Cea mai mare garanță!

Eugen Nicola, atelier de mașini în Blaj (Balázsfalva).

Deslușiri și informațiuni să dau gratis!
Catalog franco și gratis! (813) 9-10 Spriginiți industria română!

Sigismund Dáné

măestru lăcătuș și de mașini, vinde din mână liberă

crîșma și prăvălia

ce le conduce azi, dimpreună cu tot arangeamentul și marfa din ele.

Informații mai deaproape la adresa de sus. (23) 4-4

Mașină de îmblătît

mînată cu motor de benzin de 6 HP (6 puteri de cal), este de vînzare din mână liberă.

Folosită puțin. În stare bună.

Pentru tîrg a să adresa la proprietar:

Ioan Săbău, propr.
în Folt p. u. Orăștie
(42) 3-3 (Szászváros).

Mare surprindere!

Ocazie defelul acesta numai ai în viață! 600 de obiecte numai cu 4-20 K.

1 orologiu de precizie aurit, cu lanț, pentru care să dă garanță de 3 ani, o cravată elegantă, de mătasă, la modă, 3 batiste, 1 strălucit inel pentru bărbați, cu peatră scumpă imitată, 1 garnitură de podoabe femeiești elegante, 1 frumos collier de margaritare orientale, podoabe femeiești la modă, cu copcii libere, 2 brațare elegante, 1 păreche de cercei frumoși cu copcii libere, 1 minunată oglindă de buzunar pentru toaletă, 1 portofel de piele, 1 păreche de botoni pentru manjete din aur double de 3 grade, cu copcii libere, 1 foarte elegant album pentru ilustrate, cu cele mai frumoase regiuni ale lumii, 3 obiecte comice, bune de distracție pentru tineri și bătrîni deopotrivă, 1 carte practică pentru corespondență de dragoste între dame și domni, 20 de obiecte de corespondență și mai mult de 500 de obiecte necesare într'o casă. — Toate acestea, cu toate că ceasul singur plătește suma aceasta de bani, se pot căpăta numai pentru 4 cor. 20 fl. Obiectele să trimit cu rambursă, ori cu trimiterea înainte a banilor pe adresa: (86) 1-1

Wiener Central-Versandhaus

P. LUST, Krakau nr. 394.

N. B. Cine comandă 2 pachete, capătă rabat un briciu englez prima. Pentru cel necorăspunzător, banii se retrimite

In **Orăștie** (Drumul țării) să află de vânzare din mână liberă o **Cafenea** cu drept de circimărit, constatătoare din 9 încăperi, pivniță, curte mare, fântină și șopru. *Invirtire bună.* Informații mai de aproape dă administrația foil. (66) 2-3

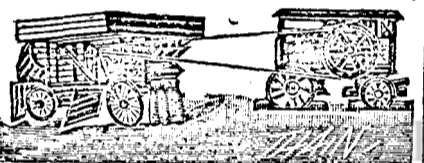
De închiriat!

Casa din strada Căstăului Nr. 12, constatătoare din 3 odăi, curtină, pivniță, șopru grădină și fântină, să dă în chirie pe mai mulți ani, începând cu 24 Aprilie n. 1911. Informații să pot lua dela **Titu Turdășanu.** 3-3 (Strada sălcii Nr. 4).

Una moară

mănată de apă, 18 HP putere, cu trei părechi petri și fereștrău, 18 jugere pământ, cu mai multe edificii economice, să vinde, eventual să dă în arindă pe 12 ani. Cu stimă **Aurel Oprean** proprietar de moară în Dobra (Hunyad Dobra, Hunyad m.) (30) 4-5

Dacă D-Ta vrei să ai o mașină de îmblătit cu motor, cruțătoare sigură în lucrare împlinind lucrul distins, (85) 1-15

și pe lângă preț favorabil, cu condiții de plată ușoare, cu garanția deplină, — atunci adresează-te cu cererea la **SZÜCS ÖDÖN** Budapest, VI., Nagymező-u. 66, întreprindere de comerț cu mașini economice și industriale, — care, la cerere, îți trimite catalog și preliminar gratis.

Să caută

la o moșie din România un rânduș (vizitiu) bun la cai și la curte. Să fie neînșurat, sau vădov fără copii, cu purtare bună. Leafa anuală 300 Lei și întreținerea. A să adresa cu certificate în regulă la **Consulatul General al României** în Budapesta, Ferencz Jozsef tēr Nr. 5-6, Gresham palota. (63) 3-3

„Város-major Szanatorium“ și „**HYDROTHERAPIE**“ 26 odăi arangiate cel mai modern. Supraveghiere medicală permanentă. Telefon 88-99. Birou central; stabiliment medical: **Budapest, Ferencz körut 29.** n. a 8-9; d. a. 3-5. Director-șef: **Dr. Cosmutza.** (834) 12-

VINURI vechi și noi — de vîndut!

Adresați-Vă cu toată încrederea la proprietarul de vii din Șiria, (Világos), **PETRU BENEA**, căci Vă trimite numai *vinuri bune, curate și pe lângă prețurile cele mai moderate.* **Vinuri vechi:** Rizling 64 fil., Rizling și Ruge amestecat 56 fil., Roșu 66 fileri. **Vinuri noi:** Rizling 54 fil., Rizling și Ruge amestecat 50 fil., Siller 52 fil., Mustafer amestecat 48 fil. **Rachie de trevere (comină) K 1-50** **Rachie de comină specialit. » 2-** **Rachie de drojdii 2 cor. 20 fileri.** Prețurile sunt semnate după litru în fileri. Vinurile și rachia să expediază sub îngrijirea proprie, dela 50 litri în sus și cu rambursă. **Vase împrumutez pe timp de 2 luni.** Pentru calitatea vinului garantez. **PETRU BENEA,** proprietar de vii și neg. de vinuri. (15) Világos, (Arad m.) 5-22

Pari și pluguri!

Pari de 4-5 metri, pluguri Universale („Sack“) ușoare, să ari cu 2 vaci — pluguri Bácska — Vidotssack mic = cu grindei de frasin — din Oradea, garantez pentru mers ușor, — să capătă la subscrisul **Ioan Oprean.** (25) 3-6 în Cunța (Koncza, Alsó Feh. m.)

(890) **Societatea pe acții** 12-14

HOLANDEZĂ pentru asigurări asupra vieții (Algemeene Maatschappij van Levensverzekering en Lijfrente) în **AMSTERDAM.**

Direcțiunea pentru Ungaria: Budapesta, Palatul propriu, „Hollandi udvar“ VIII., Üllői-ut 4, La finea anului 1909 avea sume asigurate peste **358 milioane coroane!** Suma totală a rezervei de premii: 107 mil. 216.324-96 K. A plătit asiguraților până acum: 96 mil. 370.016-33 K. **Premiile cele mai ieftine.** Prospective sau alte deslușiri dau cu plăcere: Direcțiunea pentru Ungaria în Budapesta și Reprezentanții Societății din țara întregă, precum și **Dirigența pentru Ardeal:** Agentura pentru Sebeșul-săsesc (Szászsebes) — și jur: **Fritz Prediger iun. IOAN PAVEL și HEINRICH SCHUNN,** Brașov, Str. neagră 14. Invățători în Sebeșul-săsesc.

!De vânzare!

o casă cu prăvălie, circimă, fabrică de apă gazoasă (sodă) și limonadă și depozit de bere. Ocaziune rară pentru doritorii de a cumpăra în **Orăștie**, sub un număr două case: *intîia:* cu prăvălie bine asortată cu tot felul de articlii de *specerie*, vânzare de beuturi în sticle și cu *păharul*, fabrică de apă gazoasă (sodă) și *limonadă;* a *doua* cu drept de *circimărit* și *depozit de bere*, — la poziție bună!

Ambele case constau din 9 odăi spațioase, 2 pivniți, ghețar, magazin pentru bere, grajd, șură, grădină și curte mare!

SĂ PREDAU ÎNDATĂ!

Reflectanții să se adreseze la **Fábián Mór** în **Orăștie** (Szászváros). (44) 3-6

Colosală greșală

ceміte acela care n'a fost precant, și contra durerilor de reumă, ișias, impunșături, junglieri prin oase, dureri de spate, etc., — în loc de veritabilul — **REPARATOR** alui **KRIEGNER**, au folosit te miri ce imitațiuni. Recomandăm dar urgent decărul bolnav de reumă și celor cari sufer de morburile de mai sus, venite din răceală ori curent, — să folosească veritabilul

REPARATOR alui **Kriegner**, — pe care îl pregătește numai ingură

Apoteca Kriegner, Budapest, Baross-u. 3. Așadar aci să se adreseze cererile. — 0 sticlă mică 1 cor., sticlă mare 2 cor. Prin post 5 sticle mic, franco, 5 cor., 3 mari 6 cor. trimise cu ramburs ori banii înainte. *Acest leac vechiu și distins, e mai bun ca ori-ce spirt sărat, că după o singură frecare vindecă de tot!* La cumpărat ai de grijă să nu capești imitațiuni! (53) 3-8

Ce-e-e? „Tata ne-a slobozit! Că-s veritabile hilze de cigarette **Antinicotin** de-alui **JACOBI** în cutii de lemn!“

Ai grijă! Numai cu scrisoarea „**JACOBI**“ e bună! *Fiecare cutie de lemn are interesant chipuri de Haze-Röntgen.* (54) 3-26

(923) **Nu cumpăra nimic altceva contra TUSEI,**

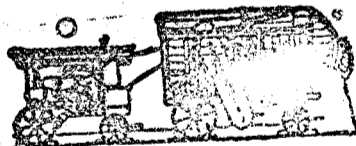
contra răgușelei, catarului și flegmei, a tusei cu zgîrciuri și a celei măgărești, decît gustoasele **CARAMELE DE PEPT** alui **KAISER** cu chipul alor 3 brazi.

5900 atestate autenticate de not. public dela medici și privați, despre succesul cel sigur. Pachetul cu 20 și 40 fil. Doza 60 fil.

Să capătă în **Orăștie** la apotecarul **O. Demeter** și la **J. Graffus.**

THE CAMPBELL

Fabrică de motoare cu renume universal lîf-roază cele mai bine construite și durabile **MOTOARE și de benzin LOCOMOBILE oleiu brut gaz și gaz sugativ.**

Lucrarea cea mai ieftină, mai sigură, neconturbată! *Prețuri ieftine. Plăși favorabile. Garanție în toată viața!* 841 Reprezentant general: 17-26 **Victor Korányi Budapest** VI, Liszt Ferenc-tēr 9. Telefon 64-64.

Succese surprinzătoare

să ajung prin lecuirea sistematică cu electricitate. Zilnic crește numărul aderenților acestui puternic mod de vindecare naturală, și mai ales astfel de persoane spun laude despre efectul cel acuși de neînchipuit, cari altfel nu-și mai găseau lecuirea. — Cel-ce are motiv a nu fi mulțumit cu sănătatea sau care să luptă cu slăbicie înainte de vreme, să ne cerceteze, sau pomenind de foaia aceasta în care ce-tește, să ne scrie și îndată capătă gratis cartea: **„Vindecarea Electrică Modernă“**

dela 1-1 **Institutul de ordine medicală „Electro-Vitalizer“** Budapesta, IV., Semmelweis u. 4. tēlem. 51.

